

Aan het College van Burgemeester & Wethouders
en de leden van de gemeenteraad
van de gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

onderwerp: Kerkenvisie

Datum: 10 juli 2018

Geacht College, geachte leden van de raad,

Aanleiding

Een combinatie van factoren als teruglopend kerkbezoek, het steeds kleiner wordende aantal beschikbare geestelijken om in de kerkdiensten voor te gaan en afnemende inkomsten maakt het voor veel kerkgemeenschappen onmogelijk in de toekomst alle kerkgebouwen t.b.v. de eredienst open te houden.

Het gaat daarbij om aanzienlijke aantallen. Zo heeft het bisdom Utrecht aangegeven dat de komende 15 jaar van de 300 kerken in het bisdom er nog slechts 25 open zullen blijven. Ook voor het bisdom Den Bosch geldt dat veel kerken in het Gelderse deel van het bisdom (Land van Maas en Waal, Bommelerwaard en Rijk van Nijmegen) zullen moeten sluiten.

Veel kerkbesturen hebben al keuzes gemaakt welke kerken in de komende tijd als eerste aan de eredienst zullen worden onttrokken. Daar zal het zeker niet bij blijven. De teruggang zal zich nog verder voortzetten en de noodzakelijke keuzes zullen steeds ingrijpender worden.

Belang behoud van kerken

Kerken vormen een vertrouwd beeld in de omgeving. De kerktorens zie je als bakens in het landschap. Kerken hebben door de eeuwen heen een belangrijke sociale en religieuze functie in de lokale gemeenschap gehad. De kerk vertelt de geschiedenis van de gemeenschap.

Daarnaast zijn de kerkgebouwen veelal rijks- ofwel gemeentelijke monumenten en dikwijls ook sterk beeldbepalend. Ze hebben daarmee een hoge stedenbouwkundige, architectonische en historische waarde.

In het recente regeerakkoord is aangegeven dat speciale aandacht nodig is voor monumentale kerken, ook als die leeg komen te staan. Verder zal het Rijk investeren in onderhoud en herbestemming. Het kabinet heeft hiervoor een aanzienlijk bedrag uitgetrokken.

Bond Heemschut, Vereniging tot Bescherming van Cultuurmonumenten in Nederland.
Opgericht in 1911. Beschermvrouw: H.K.H. Prinses Beatrix

Kerkenvisie

Het is van belang om goed voorbereid te zijn op de komende ontwikkelingen. Veel lokale initiatieven zijn al gaande maar het is nog ongewis of plannen ook haalbaar zullen zijn. Ook is er lang niet altijd sprake van een totaalvisie binnen een gemeente of regio.

Heemschut roept daarom gemeentebesturen op om samen met kerkgemeenten en parochies een kerkenvisie te ontwikkelen en weloverwogen strategische keuzes te maken. In deze gezamenlijke visie wordt aangegeven, welke kerkelijke gebouwen naar verwachting in de komende periode in gebruik blijven en welke voor medegebruik in aanmerking komen of gesloten zullen worden. Het is eveneens van belang in deze visie afspraken te maken over het al dan niet toekennen van een gemeentelijke monumentenstatus aan de kerkgebouwen.

Voorkomen moet worden dat gemeenten onverwacht worden geconfronteerd met veranderingen in het (mede)gebruik van kerkgebouwen, sluiting van kerken e.d. Voor de gemeenten is het ook van belang – vooraf of tussentijds – bestemmingsplannen aan te passen. Kerkbeheerders kunnen aan een kerkenvisie zekerheid ontfangen bij het handhaven van het kerkelijk gebruik, bij multifunctioneel gebruik of bij eventuele afstoting. Duidelijkheid is een belangrijke voorwaarde voor succesvolle herbestemming.

De voorkeur van Heemschut gaat uit naar een regionale benadering, omdat met name parochiegrenzen niet altijd samenvallen en omdat het nog onvoldoende bekend is hoe in de (naaste) toekomst parochies zullen worden samengevoegd.

Landelijk zijn er inmiddels goede voorbeelden van kerkenvisies, maar helaas nog niet in alle gemeenten in Gelderland.

Graag roept Heemschut u op een kerkenvisie te ontwikkelen t.b.v. zoveel mogelijk behoud van onze mooie Gelderse kerken – historisch erfgoed bij uitstek!

Met vriendelijke groet,
Erfgoedvereniging Heemschut

Maud Arkesteijn van Willigen,
Voorzitter Heemschut Gelderland.

John van Duren,
Secretaris Heemschut Gelderland.